

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 25. Quid notandum sit circa varias mutationes, quæ fortè superveniunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

Matrimonium, donec facta sit inquisitio, & quantum fieri potest, sit comperta veritas.

§. 4. Si sponsus resciat sponsam admittere 164. ab alio ractus vel oscula impudica, secundum Pontium potest resilire, id tamen negat licere sponsæ, si sponsus ista faciat: limitat Laym. nisi ejusmodi actus essent frequentes, sed Castrop. & Krim. dicunt similiter licere sponsæ, quia hi actus denotant levem animum sponsi cum periculo minoris etiam post contractum Matrimonium amoris erga sponsam.

§. 5. Si unus sponforum incidat in hæresin, 165. est sufficiens causa resiliendi, (imò & ordinariè obligatio) si enim sufficiat superveniens deformitas corporis, multò magis animæ, præsertim cum ordinariè habiturus sit periculum perversionis in se vel in prolibus, Krim. n. 314.

§. 6. Solus ille, qui injuriam passus est, potest 166. resilire, non autem alter, Avers. l. 4. & 14. Krim. 308. & colligitur ex dictis l. 3. p. 2. n. 641. Nec obstat, quòd sponsalia non possint claudicare, sed vel debeat esse ex utraque, vel ex neutra parte obligatio, nam hoc dato, saltem ille, qui injuriam fecit, tenetur ex sua simplici promissione ab altero acceptata.

Q. 25. Quid notandum sit circa varias mutatio- 167. nes, quæ fortè superveniunt. R. §. 1. Quamvis in aliis contractibus onerosis non admittatur se regula, quòd licitum sit resilire, si superventis: notabilis difficultas vel causa, quæ si non prævisa fuisset, contractus non fuisset, ut in uti constat ex dictis l. 3. p. 2. à n. 620. donec hæc regula ordinariè valet in sponsalibus, promissio Matrimonii, quod inducit vincu quòd 171. indissolubile, requirit majorem libertate, endi

neque intentio spondentis censetur se excedere
 se ad casum ita difficilem, *Navarr. Henriq. Sanch.*
Castrop. d. 1. p. 28. n. 6. Avers. q. 8. f. 14. Gob. tr. n.
n. 310. Spor. n. 215. Notandum tamen est, quod
 sponsalia communiter non fiant, proprie lo-
 quendo, sub hac vel simili conditione, si mu-
 tatiarius mutatio, nec proprie loquendo imbu-
 bunt talem conditionem, sed sunt absoluta, &
 ab initio valida, ideoque afferunt publicam ho-
 nestatem, & etiam tribuunt uni jus alterum ob-
 ligandi cum potestate remittendi eam obliga-
 tionem, quod non facerent, si ab initio non
 essent absoluta & valida, nihilominus semper
 reservatur facultas illa rescindendi, si aliquando
 interveniat, vel innotescat, quod communiter
 habetur pro justa causa dissolutionis, hinc
 quando post contracta sponsalia inconveniens
 aliquod notabile, quod à principio existens im-
 pediret ea contrahi, supervenit, præbet iustam
 dissolvendi causam, quia rebus notabiliter mu-
 tatis promissio non obligat, etiam si esset jurata
Cap. Quemadmodum 25. De iurejurando, Sanch.
l. 1. d. 62. à num. 3. Avers. §. Tertiò juramentum
 enim includit exceptiones, quas includit con-
 tractus, cui adjicitur, secundum dicta n. 177.
 §. 2. Si dubium sit, an mutatio sit talis, ut
 prævisa fuisset, impedivisset sponsalia, inter-
 veniens, non debet ille, qui resilire vult, an, si eo tem-
 pore hoc ipsi dictum fuisset, noluiisset contrahi
 affirmanti autem vel neganti, maxime, si
 iuramentum, credi debet, *Sanch. d. 1. d. 62.*
Fill. Laym. Gob. à n. 299. Spor. n. 215. Unde
 quia nihilominus contraxisset, nunc non potest
 rescindi, nisi si mutatio superveniat, quod
 non dedit causam contractui, nulla
 facit r
 lam ca
 2. Ca
 Si aut
 fuisses
 si dese
 cturu
 §.
 rum,
 337.
 ta, q
 dia o
 esset i
 si fit c
 parem
 fiant
 Sanch.
 nent
 non f
 cessan
 130. c
 bile p
 quæ
 nere
 §.
 curat
 secur
 fa fut
 imm
 sed p
 fit ca
 posse
 met
 §.
 fete

168.

165.

facit mutationem respectu consensûs, qui ad illam causam non attendebat, *Mol. Sanch. d. 65. n. 2. Castrop. p. 29. n. 2. Tamb. tr. 4. c. 5. §. 9. nu. 5.* Si autem nunc ipsemet dubitas, an contracturus fuisses, necne, *Leand. apud Tamb. num. 3.* dicit, si defectus sit gravis, præsumi non fuisse contracturum, secus, si levis tantum.

§. 3. Inimicitia ortæ inter parentes sponso-^{169.}rum, sunt causa sufficiens dissolvendi, *Gob. num. 337. Spor. n. 216.* Si inter sponsos ipsos sint ortæ, qui fuit causa, tenetur prius adhibere media ordinaria ad pacem reducendam, alioquin esset injusta causa dissolutionis, *Spor.* Similiter si sit certum periculum, & prudens timor, ne parentes sponso-^{rum} propter Matrimonium fiant inimici, est causa sufficiens dissolvendi, *Sanch. d. 14. n. 3. Tamb. Busenb. Spor. supra.* Momentamen saepe apprehendi tales timores, ubi non sunt, inito enim Matrimonio saepe statim cessant omnia. Et rectè notant *Perez & Gob. n. 130.* quando non est certum, sed tantum probabile periculum gravium malorum, aut damna, quæ timentur, non sunt manifestè gravia, manere vim sponsalium, quæ in possessione sunt.

§. 4. Vehemens suspicio morbi gravis & incurabilis, item prudens metus exheredationis, secundum *Pontium, Tamb. Spor. à n. 217.* sunt causa sufficiens dissolvendi, quia nemo tenetur se immittere in grave onus morbi vel paupertatis: sed probabilius videtur oppositum, quia, si non sit causa manifestè justa, sponsalia manent in possessione, ergo saltem expectandum, donec metus ille depellatur.

§. 5. Putant *Sanch. Pont. Spor. n. 271.* quod^{171.} scetens halitus sit sufficiens causa dissolvendi

sponsalia, quia valde onerosum est illum debere perpetuo tolerare. Docent iidem cum *Casoprop. Illf. Kugl. p. 3. n. 101. contra Covarr. Lep. Gob.* etiam sufficientem causam esse, si sponsa è pu-
cherrima fiat notabiliter deformis, quia materia Matrimonii multum æstimatur per
chritudo, hinc *Cdm.* putat etiam sponsam posse
resilire, si sponsus fiat horribiliter deformis.
Addit *Gob. n. 305.* causam sufficientem esse, si
sponsus, qui laborare deberet, comperitur
habere herniam, sed in his aliisque similibus
tendi debent circumstantiæ, an non, quam
hæc fuissent ab initio, illis non obstantibus
set contracturus, uti antè dictum est.

172. §. 6. Si uterque sponsus in æqualem paup-
tatem incidat, docent *Bonac. Tamb. Spor. n. 211.*
utrumque posse resilire, quia est notabilis muta-
tio, nec dari potest compensatio paupertatis
unius cum paupertate alterius, cum neutra
quid afferat. E contra *Rebell. Pont. & alii* dicunt
tenere sponsalia, quia manent, uti fuerunt
omnia æqualia: utraque sententia est probabi-
lis, prima tamen videtur probabilior, quia mo-
rito posset alteruter sponforum jam nolle Mat-
rimonium, cujus onera ob paupertatem presen-
tem sustineri non possent; si tamen alteruter
adhuc vellet Matrimonium cum simili persona
teneretur priorem ducere, *Avesf. §. Quart.*

173. §. 7. Plerique cum *Busenb. Krim. n. 313. Kug-
ler p. 3. n. 107.* dicunt, si unus repente fiat mu-
to ditior vel honoratior, non ideo posse resilire,
quia alter per hoc non est factus deterior, sed
manet, qualis erat, & ideo etiam non potest
resilire sponsus, etiamsi offeratur ipsi alia ditior.
contra *Amic. Hurtad. Illf. & alii apud Gob. n. 341.*

dicunt priorem posse resilire, quia mutatio illa in ipso facta causat inæqualitatem, qualis si fuisset initio, utique non contraxisset. *Perez. d. 9. f. 11.* distinguit, putatque resilire posse, si iniens sponsalia habuit reflexionem ad æqualitatem opum vel honorum, è contrà, si sine reflexione ad ista propter aliam causam contraxerit, quæ etiam nunc maneat, dicit non posse resilire. *Tamb. §. 8. n. 15. & Gob. supra* nolunt iudicium suum ferre de his sententiis. *Leand. apud Tamb. simpliciter* dicit utramque esse probabilem, *Spor. n. 218.* sapienter, ait, consulendum esse alteri, ut non multùm repugnet dissolutioni ob pericula dissensionum in Matrimonio sic quasi coactò, ideòque potiùs petat aliquid in compensationem.

§. 8. Si unus sponforum incipiat, & etiam ^{174.} invitus pergat ita abhorreere ab altero, ut ferò & ex iudicio conscientie dicat, se malle quidlibet pati, quàm inire illud Matrimonium, *Gob. n. 337.* dicit esse causam sufficientem dissolvendi sponsalia, quia ex tali Matrimonio sequentur discordie; sed magna hinc cautela est opus, ne detur cuivis occasio tale quid apprehendendi vel constringendi, & inquirendum in initia & causas talis aversionis, potest enim esse ab inani- bus phantasiis, quæ inito Matrimonio statim dissipabuntur, uti experientia sæpe docuit. Quòd si esset ex quodam vilipendio sponsæ, quæ admisset copulam cum sponso, certum est ejusmodi aversionem sponsi non sufficere ad dissolvenda sponsalia.

§. 9. Si sponsa, quæ à sponso non putabatur ^{175.} esse pauper, dotem non afferat, quamvis de hoc non sit facta mentio, erit causa sufficiens dissol-

vendi sponsalia, quia in omni actione nuptialium includitur promissio dotis, nisi sponsa sciatur esse pauper, receptum enim est, mulierem nubentem omnia bona sua in dotem promittere, quamvis hoc non exprimat, *Castrop. p. 28. n. 7. Gob. n. 339. Krim. n. 318. contra Mascard. Barb. & alios.*

176. §. 10. Si omnibus consideratis causa dissolvendi sponsalia maneat dubia, accedere debet iudicium & declaratio Superioris ecclesiastici, *Sanch. d. 69.* De cetero, pro foro conscientiarum sufficit moralis certitudo, ut dissolvantur etiam propria auctoritate, *Sanch. d. 63. Castrop. Hurral. Tamb. c. 5. §. 9. n. 7. & 8.*

177. Q. 26. Quid notandum sit circa causas vel defectus ignoratos. *Rx. §. 1.* Causa vel defectus, qui, si fuisset cognitus, impedivisset sponsalia, quamvis antecesserit, si fuit ignoratus, & postea innotescat, adhuc dat jus ea dissolvendi, quia paria censentur non esse & non apparere, *L. De lege. ff. de contrah. empt. & ideo etiam paria sunt, aliquid supervenire & præcedere ignoranter, res enim dicitur fieri, quando primum innotescit, Sanch. l. 1. d. 63. n. 2. Less. l. 2. c. 42. dub. 9. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. Mastr. n. 86. probatque Sanch. n. 7. hoc valere, quamvis adjectum sit iuramentum, nam secundum antea dicta, consensus dabatur cum implicito quasi pacto, si mutatio non superveniret, *Gob. n. 205. Spor. n. 219. notatque Sanch. d. 67. non esse opus petere dispensationem vel relaxationem ejusmodi iuramenti, quia non impletâ hac quasi exceptione non obligat. Et in omnibus consentiunt plures cum Avers. q. 8. l. 15.**

178. §. 2. Si sponsus post sponsalia prius intelligat sponsam fore ineptam generationi, voluit au-